

liko marljivost razviti, da je dobila dobra spričevala kot učiteljica za nižje ali morda za višje ljudske šole.

V Nižji Avstriji je še vedno pomankanje ljudskih učiteljev, zato so vedno dobro došle ljudske učiteljice, če tudi omožene.

V današnjem času ne cvetó baš najboljše rože dekletam, in zeló redke so óne, katere zamorejo reflektovati, naj so še toli dobre in obrazovane, na pristojno omožitev. Bilo bi tedaj zarès grešno, da se onim dekletam, ki zamorejo solidno domače ognjišče ustanoviti, vzame ta sreča samó zato, ker so se posvetile vzgoji mladine, in da se tako napravi novi državljanski cõlibat.

S prisilnim odpuščanjem omožene učiteljice lahko se izgubi zeló dobra učiteljska moč, katere izguba bi se težko ali nikakor ne mogla nadomestiti s tujim učiteljem.

Dokler je tedaj veliko pomanjkanje učiteljev v Nižji Avstriji in dokler nižje avstrijska učiteljišča dovolj učiteljev ne usposobijo, naj visoki nižje avstrijski zbor to vprašanje nerešenim smatra in predlog, po katerem bi ljudska učiteljica z omožitvo izgubila pravico učiteljevanja, dene od akta².

In zbor je zarès rešil, da imajo učiteljice nadalje brezpogojno pravico do omoženja.

— k —

D o p i s i.

Iz Gorice. Imenovanje. Okrajnimi šolskimi nadzorniki na Goriškem so imenovani gg.: gimnazijski profesor Josip Culot za mestni okraj Goriški; učitelj na učiteljišči v Kopru Josip Pich za ljudske šole z italijanskim uènim jezikom v okraji Gradišcanskem; Martin Sinkovič, učitelj na deški ljudski šoli v Trstu za okraj Sežanski; Fran Vodopivec, profesor na ženskem učiteljišči v Gorici, za ljudske šole s slovenskim uènim jezikom v šolskem okraji Gradišcanskem; Fran Dominko, vodja ljudske šole in ravnatelj v Kobaridu za šolski okraj Tolminski.

S Krškega. Izjava. Današnji zbor »Pedagogiškega društva«, mnogobrojno obiskan od učiteljstva in slovenskega razumništva, katera činitelja visoko cenita duševno probudo našega národa na podlogi dosedanjih napredujoèih šolskih zakonov in se vsled tega nikakor ne moreta strinjati z Lichtensteinovim šolskim predlogom, preide o tej toèki na dnevni red, ker je za trdno uverjen, da bodo naši poslanci in vlada vsled svoje previdnosti in navdušenosti za národno prosveto zapreèili vsako nevarnost, ki preti s tem predlogom sedanji šoli in samostojnosti slovenskega učiteljstva. Paè pa zbor, poudarjajoè dosedanje vzajemno delovanje slovenskega duhovenstva in učiteljstva šoli in národni izobrazbi na korist, s pedagogiškega stališča jako obžaluje provzročeno agitacijo proti slovenskemu učiteljstvu in sedanji domaèi šoli, katera je pri nas vseskozi verskokatoliška, a žalibog — premalo národna.

V Krškem, dné 1. marcija 1888.

Odbor.

— Pedagogiško društvo. Za tekoèe društveno leto so nadalje vplaèali letnino:

okrajna učiteljska knjižnica v Tominu; — g. Lunder Fran, nadučitelj na Raki; — g. Vrezic Ivan, učitelj na Raki; — okrajna učiteljska knjižnica v Kranji; — g. Vranèiè Anton, učitelj v Zagradci; — g. Francelj Štefan, učitelj v Studnem pri Plauini; — č. g. Vrhovnik Ivan, župnik v Št. Gotardu pri Trojanah. (Dalje prih.)

Iz Postojnskega okraja. Skoraj običajno postalo je užé dandanes, da si razni stanovi snujejo društva in zadruge, da bi potem s združenimi moèmi se mogli potezati za pravice, katere pripadajo njihovemu stanu. Tudi slovensko učiteljstvo pričelo se je kaj veselo gibati v tem obziru. Naši sosedni sotrudniki na Primorskem imajo štiri okrajna učiteljska društva in na Koroškem pa osem. Najbolj napredovali so pa v tem obziru spodnještirski učitelji, kajti ti imajo užé devetnajst učiteljskih društev in ravno sedaj snujejo pa še »privatno podporno društvo slovenskih učiteljev« in »zvezo slovenskih učiteljskih društev«. Da bi pa bila zveza slovenskih učiteljskih društev trdna in mnogobrojna, treba nam je poprej zadostno število okrajnih učiteljskih društev in, žalibog, tukaj smo Kranjski učitelji zadnji. Ne smemo pa še nadalje rok križem držati, ampak posnemajmo marljive spodnje-štajerske sotrudnike ter ustanovimo si v vsakem

okraji svoje učiteljsko društvo. Ljubljanski okoličani užé imajo tako društvo in ravnokar osnovali so je tudi v Logaškem okraji. Zaostati ne smemo tudi učitelji Postojinskega okraja. Naš okraj je naj večji na Kranjskem in ljudstvo tudi naj bolj zavedno. Ako si ustanovimo »društvo učiteljev in šolskih prijateljev«, smemo biti zagotovljeni, da bode stalo naše društvo prav na trdnih nogah. V to treba nam je le nekoliko resne volje ter določimo si dan za posvetovanje. Pisatelj teh vrstic govoril je užé z marsikaterim gospodom sotrudnikom v tej zadevi in skoraj slehern bil je za to, da bi napravili shod za posvetovanje na velikonočni torek t. j. dné 3. aprila t. l. v Št. Petru. Zatorej, kdor je vnet za ustanovljenje novega društva, naj pride dné 3. aprila ob 4. uri popoldne v Št. Peter, da se pogovorimo o začasnem odboru ter o pravih novega društva, katero hočemo ustanoviti v spomin štiridesetletnega vladanja našega presvetlega cesarja; saj tekmuje deželna z deželo, okraj z okrajem, društvo z društvom, stan z stanom, kako bi naj-lepši spominek štiridesetletnici cesarjevi postavili. Zato pa tudi učitelji Postojinskega okraja, ki smo poklicani, v sreih naše mladine, nadi prihodnosti gojiti in netiti brezmejno ljubezen do našega preslavnega vladarja in vladarske hiše, ne smemo zaostati, da bi ne postavili spominka na ta srečni praznik, kateri bode gotovo ugajal intenciji premilostljivega, predobrotljivega in ljubljenga našega vladarja.

— m —

Iz Logaškega okraja. Po večletnem zaporednem zborovanji v Gorenjem ali Dolenjem Logatci določil je naš c. kr. okr. šolski svét za tekoče leto zopet Idrijo, kjer se bodedo v 31. dan julija t. l. — vsaj upam — polnoštevilno k uradni konferenciji sešli. Poznejša leta bodedo pa šli, če kaj vmes ne tresči, tudi v Cérknico, Planino in potem zopet v Dolenji in Gorenji Logatec. To bode torej neka izpremema, kojo bode vsaj mlajši učitelji in učiteljice z radostjo pozdravili. Dnevni red letošnje konferencije nam sicer še ni znan, a govori se užé, da bodedo zopet letos pisali vsi »pönitenz«!

Hoja v šolo v našem okraji letos ni nič kaj redna, kajti nalezljive bolezni zapró danes tð, jutri pa zopet tam tempelj omike, in to bode gotovo vzrok, da bode konecletna bilanca o napredku našega šolstva slabejša mimo onih preteklih let. Vsled teh neljubih gostov in pa trdovratnega mraza, kojemu se še nikdar nič kaj ne mudi naših krajev ostaviti, bil je okrajni šolski svét meseca januarja prisiljen podredjenim oblastvom dovoliti, da smejo ob hudem mrazu šolo še le ob desetih pričénjati in pa imenovanim organom tudi zaukazati, da vzdržujejo v šolskih sobah vedno primerno toploto.

Po vzgledu naših naprednih sobratov v sosednjih deželah smo si osnovali tudi mi prvi dan t. m. »društvo učiteljev in šolskih prijateljev okraja Logaškega«, kateremu bode namen vsestransko korist šolstva in učiteljstva pospeševati, lepo petje gojiti in pa sadjarstvo po vsem okraji širiti in s tem tudi našemu kmetiču, kolikor le moč k boljsemu blagostanju pripomoči. — Predsednikom začasnega odbora smo izbrali g. Ribnikarja, namestnikom g. Ingliča, tajnikom g. Kernca, blagajnikom g. Bénédeka in odbornikom g. Poženela.

Kakor ravnokar izvem, snujejo tudi tovariši Postojinskega okraja našemu slično društvo; prav tako! Pokažimo svetu, da umemo svojo zadačo in tudi svet nas bode čislal! Na noge torej, tovariši, tudi po drugih okrajih, in skupno plačilo nam ne izostane!

Časi so resni in resno naj bode tudi naše delovanje, da ne podležemo in da dosežemo prej ali slej svoj častni namen!

— k.

Iz Ljubljane. Prihodnje preizkušnje učiteljske sposobnosti za splošne ljudske in meščanske šole bodo pri Ljubljanski izpraševalni komisiji v 30. dan aprila t. l. in naslednje dneve. Kandidatje in kandidatnje, ki hočejo priti k preizkušnji, naj prošnje za dovoljenje k preizkušnji v smislu ministerskega ukaza z 31. julija 1886. l., št. 6033 o novem predpisu za preizkušnje učiteljske sposobnosti potom šolskega voditeljstva oddajo pri svoji okr. šolski oblasti, in če niso v službi, pa se svojimi spričali in z uradnim zdravniškim spričalom neposredno pri tisti okr. šolski oblasti, pri kateri so poslednjič služili in sicer o pravem času tako, da bode okr. šolska oblast mogla do 15. dné aprila t. l. oddati prošnje izpraševalni komisiji. Kandidatje in kandidatnje, ki so svoje prošnje za dovoljenje k preizkušnji o pravem času vložili, naj pridejo k preizkušnji v 30. dan aprila t. l. zjutraj ob 8. uri na c. kr. izobraževališče za učitelje in učiteljice v Ljubljani — ne da bi čakali še posebnega poziva.

— Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je v seji dné 7. t. m. sklenilo, da pošlje peticijo državnemu zboru za versko šolo z materinim učnim jezikom ter je razposlalo podružničnim načelnistvom in državnemu zboru na Dunaj sledečo peticijo:

»Visoki državni zbor!

Družba sv. Cirila in Metoda, razširjena s svojimi podružnicami po vseh deželah, kjer bivajo Slovenci, je pristni izraz želje in postavnih zahtev na šolskem polju, ki jih goji in za katere se poteguje slovenski narod, odkar se veseli ustanovnega življenja. Ker ima to društvo vsled svojih pravil važni nalog: pospeševati slovensko šolstvo na katoliško narodni podlogi, obrača se njegovo vodstvo spoštljivo do preslavnega državnega zbora s ponižno prošnjo:

1. Slavnoisti naj povodem obravnava o šolskih zakonih blagohotno uvažuje iskreno željo in pravično zahtevo našega naroda, da se postavno zopet vpelje konfesionalna šola, ker po našem prepričanju more le tako vzgajati nežno mladino v pravem duhu, da vzrastejo iz nje značajni katoličani, zvesti državljani in vrli domorodci. — Slovenci smo pa skozi in skozi katoliški narod, torej nam naravno pristuje katoliška šola.

Ker se pa ta more uspešno razvijati le na jedino zdravi pedagogiški podlogi materinega jezika, uljudno prosimo:

2. naj preslavna zbornica v dotični zakon privzame določbo sklicujočo se na člen XIX. osnovnih državnih zakonov o splošnih državljskih pravicah, ki zajamči pravico materinščine — tu naše slovenščine v vseh javnih ljudskih solah, koder bivajo Slovenci, t. j. po Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in Primorskem.

V slučajih, da biva kje zadostno število inorodnih otrok, naj se poskrbi za dotično manjšino v posebnem oddelku z dotičnim materinim učnim jezikom.

Tako bodé veleslavna zbornica pripomogla, da pri nas prenehajo narodnostni prepiri, ko bude imel vsak svoje, kar mu gre po božjih in naravnih pravicah.

3. In ker je za razvoj slovenske literature ter inteligencije sploh prevelike važnosti to, da se na naših srednjih učiliščih v večji meri kot dozdaj goji slovenščina, in dokler ni pravična zahteva slovenskega naroda po lastnih popolnoma slovenskih gimnazijah, realkah in učiteljskih pripravnicah izpolnjena, naj visoka zbornica blagovoli uspešno vplivati na preslavno c. kr. naučno ministerstvo, da se v istini izvedejo vse one resolucije tičoče se naše slovenščine v solah, ki so bile v zadnjih letih po naših slovenskih poslancih naukušeno zagovarjane in po preslavni zbornici opetovano vsprejete; da naš narod čim preje dospè k uživanju pravic, zajamčenih mu v državnih temeljnih zakonih.

† G. Luka Sušnik, 86 letni poštenjak, bivši učitelj v župnijski ljudski šoli v Trnovem in pozneje v I. mestni ljudski šoli v Ljubljani, je v 7. dan t. m. umrl v Trnovskem farovžu. V 8. dan t. m. ga je spremljevalo k pogrebu mnogo domačega učiteljstva in meščani kot njegovi hvaležni učenci. Njegovo krsto sicer niso venčali vencí, a spremljala so ga udana voščila: »Bog daj vrlému trpinu mir in pokoj!«

Premene pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. Gspđc. Avgusta Kolnik, zač. učiteljica na Uncu, gre v Stari Trg pri Ložu in na njeno mesto na Unec pride uč. kandidatinja gspđc. Vilhelmina Leskovec.

Razpisi učiteljskih služeb.

Št. 203

okr. š. sv. V šolskem okraji Radovljica se razpisujejo nasledne učiteljske službe v stalno, oziroma začasno umestitev:

1. Služba učitelja in voditelja na jednorazrednici v Bégunjah s 450 glđ. letne plače, 30 glđ. opravilne doklade in s prostim naravnim stanovanjem;
2. Služba učitelja in voditelja na jednorazrednici v Móšnjah s 450 glđ. letne plače, 30 glđ. opravilne doklade in s prostim naravnim stanovanjem;
3. Služba učitelja in voditelja na jednorazrednici na Dobrávi pri Kropi s 400 glđ. letne plače, 30 glđ. opravilne doklade in s prostim naravnim stanovanjem;
4. Služba tretjega učitelja, oziroma učiteljice na trirazrednici na Jesenicah s 400 glđ. letne plače.

Prošnje, v katerih naj prošnjiki povedó, če jih je volja prevzeti tudi kako drugo učiteljsko službo, ki se po umestitvi zgoraj navedenih učiteljskih služeb morebiti izprazni v tem šolskem okraji, oddajati je po predpisani poti do 5. aprila 1888. l. pri podpisnem c. kr. okrajnem šolskem svétu.

C. kr. okrajni šolski svét v Radovljici dné 10. marcija 1888. l.

Gozani, s. r.

Št. 258

okr. š. sv. Na dvorazrednici v Koprivniku se bodé druga učiteljska služba z letno plačo 400 glđ. stalno, ali začasno namestila.

Prošnje naj se postavnim potem oddajo pri podpisnem uradu do 8. aprila t. l.

C. kr. okrajni šolski svét v Kočevji v 8. dan marcija 1888. l.

Thoman, s. r.